

Minister
Rozwoju i Technologii

Data: 02 czerwca 2022 r.
Znak sprawy: DMP-II.054.17.2022

Pan Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu RP

Dotyczy: Oświadczenie numer 1658 Senatora Marka Borowskiego, złożone podczas 41 posiedzenia Senatu RP w sprawie wdrożenia przez rząd programu pomocowego dla małych i średnich przedsiębiorców, którzy ponieśli straty w wyniku nałożonych na Rosję i Białoruś sankcji.

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Marka Borowskiego w sprawie wdrożenia przez rząd programu pomocowego dla małych i średnich przedsiębiorców, którzy ponieśli straty w wyniku nałożonych na Rosję i Białoruś sankcji, proszę o przyjęcie poniższego stanowiska.

Obecnie nie są prowadzone prace nad przygotowaniem programu dla małych i średnich przedsiębiorców, którzy ponieśli straty w wyniku nałożonych na Rosję i Białoruś sankcji. Jednakże pragnę poinformować, że rząd jak i instytucje wchodzące w skład Grupy PFR, aktywnie zaangażowane są w przeciwdziałanie negatywnym następstwom wojny. Wsparcie dla firm, których interesy ucierpiały w związku z konfliktem ma charakter kompleksowy.

Polska Agencja Inwestycji i Handlu (PAIH), za pośrednictwem Zagranicznych Biur Handlowych wspiera polskie firmy w przekierowaniu relacji handlowych na rynki alternatywne. W ramach Centrum Eksportu, PAIH wspiera poszukiwanie rynków zbytu (eksport), alternatywnych względem Ukrainy, Białorusi lub Rosji, poszukiwanie rynków surowców lub komponentów pozyskiwanych do tej pory z Ukrainy, Białorusi lub Rosji (łańcuchy dostaw zerwane na skutek inwazji Rosji na Ukrainę oraz towarzyszących jej sankcji i kontrsankcji), innych surowców i komponentów wykorzystywanych w procesie produkcji w Polsce.

Także Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, w ramach projektu Enterprise Europe Network, promuje wśród polskich przedsiębiorców specjalną platformę kooperacyjną na rzecz łańcuchów dostaw: The Supply Chain Resilience Platform, opracowaną przy współpracy Europejskiej Platformy Współpracy Klastrow (ECCP) oraz Komisji Europejskiej. Jej celem jest złagodzenie skutków utraconych w wyniku wojny kontaktów handlowych poprzez nawiązanie nowych

partnerstw biznesowych mogących podtrzymać zaopatrzenie na określone dobra, pozyskując je z innych źródeł. Platforma łączy te firmy, które szukają danych towarów, z tymi, które mogą je zaoferować. Jest przeznaczona zarówno dla przedsiębiorstw, jak i organizacji humanitarnych.

W ramach działań mających na celu relokację pracowników do Polski realizowanych przez Centrum Inwestycji PAIH w ramach programu Poland Business Harbour przyjmowane są zgłoszenia od firm i pracowników, w zdecydowanej większości z branży IT zainteresowanych przeniesieniem się do Polski. Obsługiwana jest relokacja pracowników z Białorusi, Ukrainy, Rosji, Gruzji, Mołdawii, Armenii i Azerbejdżanu. Program jest przeznaczony dla przedsiębiorstw, osób indywidualnych prowadzących działalność gospodarczą oraz polskich firm pozyskujących pracowników z branży IT ze wskazanych 7 krajów.

Ministerstwo Rozwoju i Technologii prowadzi działania związane ze wsparciem eksporterów w poszukiwaniu alternatywnych rynków. Działania polegają na organizacji, w ramach poddziałania 3.3.2 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, m.in. narodowych stoisk informacyjno-promocyjnych na wybranych, najważniejszych dla danej branży zagranicznych wydarzeniach targowych. Organizowane są misje wyjazdowe towarzyszące ww. wydarzeniom targowym, a także misje przyjazdowe kontrahentów i dziennikarzy zagranicznych. W 2022 roku zaplanowana jest realizacja 50 stoisk narodowych i misji wyjazdowych (13 stoisk już zostało zrealizowanych), a także 15 misji przyjazdowych do Polski kontrahentów z wielu krajów. Polscy przedsiębiorcy mogą korzystać z tych stoisk na potrzeby spotkań z zagranicznymi partnerami biznesowymi.

Działaniem komplementarnym jest poddziałanie 3.3.3 Go to Brand, Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój wdrażane przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), zapewniający wsparcie finansowe polskim eksporterom. Polscy przedsiębiorcy mogą wykorzystać przyznane dofinansowanie na promocję swoich marek i produktów na rynkach międzynarodowych. Wojna stanowi utrudnienie w realizacji projektów przez beneficjentów ww. działań, którzy jako jeden z rynków perspektywicznych wybrali Ukrainę – obecnie jest to 305 firm. W odpowiedzi na zaistniałą sytuację PARP, na indywidualny wniosek beneficjenta, umożliwia wprowadzenie zmian w realizowanych projektach, tj. zmianę rynku ekspansji produktowej z Ukrainy na inny rynek, przesunięcie w czasie działań planowanych na rynku ukraińskim, wcześniejsze zakończenie realizacji projektu z uwagi na „siłę wyższą”, uznanie za kwalifikowane wydatków poniesionych na zadania projektu przewidziane na rynku ukraińskim, które są niemożliwe do zrealizowania lub zakończenia.

Ponadto, PARP wdraża również działanie 1.2 PO PW - internacjonalizacja MŚP, którego celem jest zwiększenie aktywności gospodarczej przedsiębiorstw z makroregionu Polski Wschodniej na

rynkach międzynarodowych (tj. województw lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego lub warmińsko-mazurskiego). Przedsiębiorcy mogą otrzymać dofinansowanie na kompleksowe działania doradcze związane z opracowaniem i przygotowaniem do wdrożenia nowego modelu internacjonalizacji działalności. Jest również możliwość przeznaczania dofinansowania na udział w zagranicznych targach, wystawach lub misjach handlowych. Wsparcie jest udzielane w formie pomocy de minimis.

Od 5 maja do 29 czerwca br. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości prowadzi kolejny nabór wniosków w ramach tego działania. Kryteria wyboru projektów do dofinansowania uwzględniają obecną kondycję polskich eksporterów.

PARP wprowadziła również udogodnienia dla beneficjentów, którzy mają już zawarte umowy o dofinansowanie. Mają one na celu:

- uznanie za kwalifikowane wydatków poniesionych na zadania realizowane na rynkach ukraińskim, rosyjskim i białoruskim, które są niemożliwe do zrealizowania lub zakończenia.
- możliwość rezygnacji z zadań nierozpoczętych i wykorzystanie budżetu tych zadań na zintensyfikowanie działań na pozostałych rynkach docelowych wskazanych w Modelu Biznesowym Internacjonalizacji.

Do dyspozycji przedsiębiorców pozostaje także program „Polskie Mosty Technologiczne” (Poddziałanie 3.3.1 PO IR). Jest to projekt pozakonkursowy realizowany przez PAIH. Wsparcie dla przedsiębiorców obejmuje dwa etapy:

- w pierwszym, krajowym etapie projektu przedsiębiorcy otrzymują bezgotówkowe wsparcie w postaci krajowych warsztatów eksperckich, konsultacji z ekspertami, pomocy w stworzeniu strategii ekspansji.
- w drugim etapie zagranicznym otrzymują środki pieniężne z przeznaczeniem m.in. na usługi doradcze, działania promocyjne, udział w konferencjach. Celem tego etapu jest weryfikacja stworzonej strategii ekspansji.

Od 6 kwietnia do 16 maja br. trwał nabór wniosków aplikacyjnych na rynek Stanów Zjednoczonych.

W ramach przygotowanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) pakietu pomocowego skierowanego do polskich przedsiębiorców, wprowadzone zostały zmiany w udzielaniu gwarancji. Nowe zasady funkcjonowania systemu gwarancyjnego dają szerszy dostęp do kredytów

i pozwalają zachować płynność finansową przedsiębiorstw w warunkach niekorzystnej koniunktury wywołanej skutkami kryzysu¹.

BGK oferuje także tzw. Pożyczkę misyjną dla podmiotów ekonomii społecznej, która umożliwia podmiotom ekonomii społecznej sfinansowanie wydatków związanych z pomocą osobom, które uciekły z Ukrainy (dla PES, których charakter działalności jest zbieżny z przedmiotem pomocy objętej pożyczką). Pożyczkę można przeznaczyć także na utworzenie miejsca pracy dla osoby z Ukrainy. Kwota do 100 tys. PLN ².

Ponadto BGK tworzy Fundusz Gwarancji Kryzysowych (FGK). Planowane jest m.in.:

– Dla MŚP oraz dla dużych przedsiębiorców – gwarancje wdrażane na podstawie Tymczasowych Ram Kryzysowych KE, które dotychczas oferowane są w oparciu o Tymczasowe Ramy COVID-19 z Funduszu Gwarancji Płynnościowych:

· Gwarancja płynnościowa (średnie i duże przedsiębiorstwa) – nowe gwarancje na płynność i inwestycje, w oparciu o Tymczasowe Ramy Kryzysowe z FGK

· Gwarancja faktoringu – nowe gwarancje faktoringowe w oparciu o Tymczasowe Ramy Kryzysowe z FGK.

– Dla sektora MŚP:

· Gwarancja de minimis - wydłużenie warunków preferencyjnych do 31.12.2022 r.

· Gwarancja Biznesmax - wydłużenie warunków preferencyjnych do 31.12.2022 r. oraz zwiększenie alokacji środków na gwarancje i dopłaty do oprocentowania.

· Gwarancja FGR - wydłużenie warunków preferencyjnych do 31.12.2022 r. oraz zwiększenie alokacji środków na gwarancje i dopłaty do oprocentowania.

· Gwarancja dla leasingu (Paneuropejski Fundusz Gwarancyjny- EFG) – kontynuacja na obecnych zasadach – trwają prace w celu wydłużenie dostępności produktu.

Wszystkie gwarancje oferowane przez BGK to pakiet korzyści, takich jak:

– Dostęp do kredytu/limitu faktoringowego/leasingu dla przedsiębiorców, którzy nie dysponują odpowiednim zabezpieczeniem,

– Zapewnienie elastyczności w dysponowaniu własnym majątkiem – brak konieczności zastawiania go w części objętej gwarancją,

– Korzystniejsze od standardowych warunki finansowania,

1 Link do strony opisujący pakiet pomocy BGK: <https://www.bgk.pl/male-i-srednie-przedsiębiorstwa/pakiet-pomocy-bgk/>

2 Więcej szczegółów <https://pfr.pl/oferta/pozyczka-misyjna-dla-podmiotow-ekonomii-spoecznej.html>

- Wszystkie formalności związane z udzieleniem gwarancji i kredytu /limitu faktoringowego/leasingu realizowane w jednym miejscu tj. w banku kredytującym, u faktora lub leasingodawcy,
- Niski koszt zabezpieczenia kredytu/limitu faktoringowego/leasingu,
- Możliwość otrzymania dofinansowania do części zapłaconych odsetek (gwarancja Biznesmax i gwarancja FGR dla sektora rolnego)

Dodatkowo, w najbliższym czasie BGK planuje rozszerzenie produktu „Pożyczka płynnościowa POIR”³ (z której środków można sfinansować wydatki związane z utrzymaniem bieżącej działalności firmy i zapewnieniem jej płynności finansowej) o wsparcie dla MŚP działających w sektorach szczególnie dotkniętych bezpośrednimi lub pośrednimi skutkami inwazji Rosji na Ukrainę. Zasadniczym celem pożyczki będzie łagodzenie bezpośrednich skutków rosyjskiej agresji wobec Ukrainy, nałożonych sankcji bądź środków odwetowych wprowadzonych w odpowiedzi. Grupę docelową instrumentu stanowić będą przedsiębiorcy z sektora MŚP prowadzący działalność gospodarczą przez co najmniej 12 miesięcy, którzy w obecnej sytuacji doświadczają istotnych problemów w prowadzeniu dotychczasowej działalności gospodarczej. Produkt powinien być dostępny na rynku na przełomie 2 i 3 kwartału 2022 r.

W ramach inicjatyw na rzecz polskiego biznesu wprowadzonych od momentu wybuchu wojny w Ukrainie Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUKE)⁴ oferuje:

- podstawienie płatniczej gwarancji ubezpieczeniowej dla podmiotów eksportujących, które potrzebują dywersyfikacji geograficznej dotychczasowych dostaw podzespołów czy materiałów do produkcji pochodzących z Ukrainy, Białorusi, czy Rosji (KUKE zabezpiecza 80% należności);
- gwarancję spłaty kredytu inwestycyjnego dla podmiotów, które zamierzają przenieść biznes do Polski z ww. krajów, w szczególności z Ukrainy i stąd rozwijać się i eksportować (jest połączona z akcją PAIH czy finansowaniem ARP/BGK/inne banki);
- przyspieszoną likwidację szkody w ramach instrumentów ubezpieczeniowych;
- obniżenie stawek (o 35%) w ramach Polisy bez Granic (generalnie kraje poza UE) celem zachęcenia do wychodzenia przez polskich eksporterów na nowe rynki;

3 <https://www.bgk.pl/male-i-srednie-przedsiębiorstwa/pakiet-pomocy-bgk/wsparcie-z-wykorzystaniem-srodkow-unijnych/pozyczka-plynosciowa-dla-msp-z-poir/>

4 KUKE dysponuje różnymi rozwiązaniami zabezpieczającymi polskich przedsiębiorców:

- w handlu (ubezpieczenia należności oraz faktoring),
- w finansowaniu inwestycji za granicą,
- w finansowaniu przejęć i akwizycji,
- w ubezpieczaniu inwestycji czy to nowych, czy już zrealizowanych od ryzyka politycznego, jak i siły wyższej w tym wojny.

– umożliwienie szerszego skorzystania z ubezpieczenia ryzyka produkcji (w ramach polisy za dodatkową opłatą pokryte jest ryzyko kosztów poniesionych na produkcję, jeżeli kontrakt zostanie zerwany przez zamawiającego).

KUKE podpisała z sześcioma bankami krajowymi i jednym zagranicznym umowy o udostępnieniu instrumentów z systemu wsparcia eksportu. Jest to odpowiedź na zgłaszane przez przedsiębiorców duże zapotrzebowanie na finansowanie, którego często nie mogą pozyskać w innych komercyjnych instytucjach finansowych np. z powodu braku odpowiednich zabezpieczeń.

KUKE przygotowuje do akceptacji Komitetu Polityki Ubezpieczeń Eksportowych projekt uchwały umożliwiającej Korporacji ponowne ubezpieczanie z gwarancją Skarbu Państwa transakcji eksportowych (sprzedaży towarów z odroczonym terminem płatności) na Ukrainę. Ubezpieczenia na rynek ukraiński zostały wstrzymane po wybuchu wojny i publikacji przez Narodowy Bank Ukrainy moratorium na płatności zagraniczne. Wg założeń obecnie ubezpieczeniu podlegałyby wyłącznie transakcje dotyczące towarów, których nie obejmuje moratorium płatnicze.

Agencja Rozwoju Przemysłu (ARP) i KUKE podpisały porozumienie o współpracy dotyczące wspólnego oferowania polskim firmom rozwiązań finansowych w celu wzmocnienia ich możliwości konkurencyjności na lokalnym i zagranicznych rynkach.

W palecie dostępnych instrumentów dla obsługiwanych przez ARP przedsiębiorców, są różnego typu gwarancje i ubezpieczenia zabezpieczające m.in. finansowanie inwestycji krajowych generujących eksport, a także finansowanie obrotowe.

ARP wychodzi również poza standardy finansowania korporacyjnego, organizując alternatywne możliwości zabezpieczenia oferowanego finansowania np. poprzez poręczenia w ramach Krajowej Grupy Poręczeniowej, czy też w ostatnim czasie, poprzez zawartą umowę z Europejskim Funduszem Gwarancyjnym.

Pragnę również poinformować, iż Ministerstwo Rozwoju i Technologii wspólnie z Polskim Funduszem Rozwoju oraz Ministerstwem Spraw Zagranicznych uruchomiło specjalną infolinię dla firm z Polski działających na rynkach wschodnich. Przedsiębiorcy otrzymają informacje na temat:

- sankcji nałożonych na Federację Rosyjską i Białoruś oraz kontr-sankcjach rosyjskich;
- sankcji sektorowych, technologicznych oraz towarów podwójnego przeznaczenia;
- produktów Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu, w tym np. Coworking Ukraina;
- form pomocy dla firm, które dotknęła obecna sytuacja, w tym m.in. poszukiwania nowych rynków zbytu oraz dostępu do surowców i komponentów.

Ponadto, rząd pracuje obecnie nad programem pomocowym dla firm, które ucierpiały w wyniku wprowadzonego czasowego zakazu przebywania na pograniczu polsko-białoruskim. Projektowany właśnie program pomocowy jest uzupełnieniem istniejącego systemu rekompensat w formie pomocy de minimis.

Dotychczasowy system wsparcia miał charakter ustawowy i wynikał z wprowadzonego stanu wyjątkowego. Natomiast obecnie projektowany instrument ma nowy, niestandardowy charakter i wymaga precyzyjnej konstrukcji. Występują też nowe podmioty w ramach tej dodatkowej pomocy, więc nie jest to powielenie istniejących mechanizmów wsparcia. Niezbędne jest współdziałanie wszystkich podmiotów publicznych, aby po uzyskaniu zgody Komisji Europejskiej, móc sprawnie uruchomić środki.

W ramach działań MRiT przygotowany został projekt wniosku prenotyfikacyjnego, który został przedstawiony Komisji Europejskiej. Komisja zadała pytania uszczegóławiające, na które została udzielona odpowiedź przez stronę polską.

Równoległe - z pracami nad wnioskiem - trwają prace nad nowelizacją przepisów ustawowych, tworzących podstawę prawną do przyjęcia przez Radę Ministrów programu pomocnego oraz nad ostateczną wersją projektu nowelizacji ustawy o Systemie Instytucji Rozwoju.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku
Olga Semeniuk
Sekretarz Stanu
/ kwalifikowany podpis elektroniczny /